

Konkurences padome

GADA PĀRSKATS 2015

SATURS

- 4** Konkurences padome. Iestādes pase
- 6** 2015.gads skaitļos
- 7** Priekšsēdētājas uzruna
- 8** Aizliegtas vienošanās
- 9** Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana
- 10** Apvienošanās un paziņotas vienošanās
- 11** Tīrgus uzraudzības
- 12** Tiesvedības par Konkurences padomes lēmumiem
- 13** Izmaiņas konkurences tiesību regulējumā
- 14** Valsts un pašvaldību ietekme uz konkurenci
- 16** Starptautiska darbība
- 17** Komunikācija un sadarbība
- 18** Iestādes pārvaldība
- 19** 2016.gada prioritātes un uzdevumi
- 20** Uzziņa un saziņa

KONKURENCES PADOME. IESTĀDES PASE

Godīgas konkurences apstākļos veidojas efektīvi strādājoši uzņēmumi, kas ir motivēti piedāvāt augstu kvalitāti, plašu izvēli, inovācijas, izdevīgas cenas un citus labumus, lai uzvarētu cīņā par patērētāju izvēli.

Vienlīdzīgi spēles nosacījumi uzņēmējdarbībai ir būtisks priekšnoteikums investīcijām – gan uzņēmējdarbības uzsākšanai, gan attīstībai.

Darbības rezultāti:

- ▶ uzņēmumi neiesaistās kartēļos un neslēdz citas aizliegtas vienošanās
- ▶ lielle, nozarēs dominējošie uzņēmumi savu tirgus varu neizmanto ļaunprātīgi
- ▶ nenotiek tādas uzņēmumu apvienošanās, kas rada monopolus vai pārmēru lielus uzņēmumus, kas var neievērot patērētāju un sadarbības partneru intereses
- ▶ likumi, noteikumi un citi valsts vai pašvaldību lēmumi un rīcība neierobežo brīvu un godīgu konkurenci

Pamatvērtības:

taisnīgums, profesionalitāte un neatkarība

Mūsu resursi:

1 060 814 € budžets + 23 iestādes
pastāvēšanas gadu gaitā attīstīta pieredze un
zināšanas + 46 zinoši un motivēti darbinieki

Foto: Marta Logina

Konkurences padomes **mērķis** ir veidot godīgu un vienlīdzīgu konkurences vidi visas sabiedrības – patērētāju un uzņēmēju – interesēs.

46 DARBINIEKI

3

PADOMES LOCEKĻI

Balsojot pieņem lēmumus – darbojas kā pirmās instances tiesa, lemjot par izmeklētāju veikto izpēti. Padomes priekšsēdētājs arī vada iestādes darbu.

10

JURISTI

Sagatavo juridisko pamatojumu padomes lēmumiem. Pārstāv iestādi tiesās. Gatavo normatīvo aktu projektus. Vērtē, vai citu iestāžu sagatavotie dokumenti nekropļo konkurenci, un iesaka risinājumus.

23

IZMEKLĒTĀJI

Meklē un izmeklē pārkāpumus. Pēta norises tirgos un izmaiņas normatīvajos aktos. Konsultē uzņēmumus. Vada lekcijas un seminārus.

2

EKONOMISTI

Sagatavo ekonomisko pamatojumu padomes lēmumiem un pētījumiem. Meklē un attīsta jaunas ekonometriskās analīzes metodes.

8

ATBALSTA FUNKCIJU VEICĒJI

Veido komunikāciju ar sabiedrību. Organizē starptautisko sadarbību. Nodrošina personāla vadību, kvalitātes vadību, lietvedību un saimniecības organizāciju.

2015. GADS SKAITĻOS

~ 51 000 000 €

sabiedrības ieguvums no
Konkurences padomes
darba jeb novērstā
pārmaksa

29 brīdināti
uzņēmumi

20 izvērtētas
un atļautas
apvienošanās

16

izbeigtas tiesvedības,
visas valstij labvēlīgas

1 042 440 €

uzņēmumiem
piemērotie sodi

1 052 030 €

valsts budžetā ieskaitīti
iepriekš piemērotie
naudas sodi

8

inspekcijas
(nepieteikti
apmeklējumi)
kopumā 25
uzņēmumos

8

konstatēti
konkurences tiesību
pārkāpumi un

29

sodīti
uzņēmumi

14

atzinumi jeb ierosinājumi
labot konkurenci
kropļojošus likumus vai
noteikumus

3

pārrunu ceļā
novērsti
pārkāpumi

18

pabeigtas
tirgus
uzraudzības

6

izstrādātas
vadlīnijas, kas
uzņēmumiem
palīdz izprast
konkurences
tiesības un
sadarboties ar
Konkurences
padomi

135

saņemti un izvērtēti
iesniegumi

PRIEKŠSĒDĒTĀJAS UZRUNA

Publiskajā pārskatā ik gadu apkopojam, ko esam darījuši, lai Latvijas iedzīvotāji varētu ne vien iegādāties labas kvalitātes preces un pakalpojumus pietiekamā izvēlē un par tirgus situācijai atbilstošām cenām, bet arī varētu veidot savu uzņēmējdarbību vienlīdzīgas konkurences apstākļos.

Šogad līdztekus kvalitatīvam sava darba novērtējumam spērām soli tālāk un aprēķinājām konkrētu, skaitlisku rezultātu. Trīs gadu periodā Konkurences padomes darbs ik gadu sabiedrībai ir devis ieguvumu vidēji 51 miljona eiro apmērā. Tas nozīmē, ka katrs iestādes darbības finansēšanai atvēlētais viens eiro no valsts budžeta ir radījis pienesumu aptuveni 52 eiro apmērā.

Aprēķinam mēs īpaši Latvijai pielāgojām starptautiski atzītu metodoloģiju, kuru izstrādājusi OECD, kā arī izmanto Lielbritānijas, ASV un citas pasaulē profesionāli augsti vērtētas konkurences uzraudzības iestādes. Tās pamatā ir pieņēmums, ka jebkuri iespējamie zaudējumi, kas patērētājiem netiek nodarīti, jo konkurences iestāde nepieļauj vai novērš konkrētus pārkāpumus, ir sabiedrības ieguvums.

Šāds rezultāts ir spēcīga motivācija turpmākajam darbam. 2016. gadā bargi vērsīsimies pret smagākajiem pārkāpumiem, bet mazākiem piemērosim operatīvākus

risinājumus. Izstrādāsim vadlīnijas, lai uzņēmumi labāk izprastu savas tiesības. Mācīsim iepirkumu rīkotājus cīnīties pret Latvijā visizplatītāko pārkāpumu – iepirkumu karteljiem. Uzraudzīsim, lai konkurences kropļojumus neradītu valsts un pašvaldību darbības. Sadarbosimies ar citām iestādēm Latvijā un pasaulē, lai problēmas tirgos risinātu kompleksi. Apgūsīm savus jauniegūtos pienākumus mazumtirgotāju, kā arī valsts un pašvaldību uzņēmējdarbības kontrolē. Meklēsim jaunas metodes, kā strādāt vēl labāk un efektīvāk.

Un – mums ir vajadzīgs jūsu atbalsts. Ziņojiet par pārkāpumiem, ja tos redzat. To iespējams izdarīt arī anonīmi. Vērsiet uzmanību uz likumiem vai noteikumiem, kas neļauj vienlīdzīgi konkurēt. Kopīgiem spēkiem tirgus nepilnības varēsim novērst ātrāk un mērķtiecīgāk.

Skaidrīte Ābrama
Konkurences padomes priekšsēdētāja

AIZLIEGTAS VIENOŠANĀS

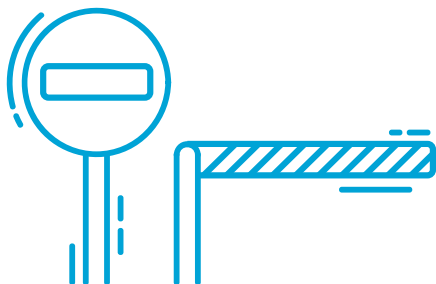
Karteļu shēmas publiskajos iepirkumos

2015. gadā Konkurences padome **konstatēja piecas aizliegtas vienošanās** un tās **visas bija karteļu shēmas** starp iepirkumu pretendentiem. Pārkāpumos bija iesaistījušies 26 uzņēmumi, un Konkurences padome tiem piemēroja naudas sodus kopumā 305 179,38 eiro apmērā. Vēl 23 uzņēmumiem tika izteikti brīdinājumi par dalību 10 līdzīgos, tikai mazāka mēroga un smaguma pārkāpumos.

Cietēji no aizliegtajām vienošanās bija valsts un pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības, kas bija rīkojušas iepirkumus 15 dažādās nozarēs. Starp sodītajiem ir uzņēmumi, kas piegādāja medicīnas iekārtas slimnīcām un veselības centriem, datortehniku Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, mežistrādes pakalpojumus valsts akciju sabiedrībai «Latvijas valsts meži» un demontāžas darbus valsts akciju sabiedrībai «Latvenergo».

Uzņēmumi izmanto iecietības programmu

2015. gadā **četrus pārkāpumu lietu ietvaros daļa uzņēmumu izmantoja iecietības programmu** – jau pēc lietas ierosināšanas atzina savu atbildību pārkāpumā un informēja Konkurences padomi par to, kā aizliegtā vienošanās tika īstenota, vai par citām pārkāpuma epizodēm. Uzņēmumiem, kas sniedza izmeklēšanai būtisku informāciju, iecietības programmas ietvaros tika samazināts naudas sods, kā arī tiem netiks liegtas tiesības piedalīties publiskajos iepirkumos.

Gada laikā Konkurences padome veica inspekcijas jeb nepieteiktus apmeklējumus

25 uzņēmumos

DOMINĒJOŠĀ STĀVOKĻA ĻAUNPRĀTĪGA ĪZMANTOŠANA

Atjaunota velkoņu konkurence Rīgas brīvēstā

2015. gadā Konkurences padome pabeidza izmeklēt ilgstošo konkurences kropļošanu velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvēstā. Ar pārkāpēju – Rīgas Brīvēstas pārvaldi – tika noslēgts izlīgums, kas paredz, ka Brīvēstas pārvalde **pārtrauks komerciālu velkoņu pakalpojumu sniegšanu** un prettiesisko vēŗšanos pret privātajiem velkoņu pakalpojumu sniedzējiem. Tāpat izlīgums paredz, ka Brīvēstas pārvalde par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un attiecīgi nodarīto konkurences kropļojumu **valsts budžetā samaksās naudas sodu 622 363,40 eiro apmērā**.

Pirmo reizi pārkāpumu Rīgas Brīvēstas pārvaldes darbībā Konkurences padome konstatēja 2009. gadā, atkārtoti līdzīgs pārkāpums tika konstatēts arī 2011. gadā un 2015. gadā. Pārkāpums izpaudās, Brīvēstas pārvaldei izmantojot savu administratīvo varu, lai nodrošinātu konkurences priekšrocības sev piederošās SIA „Rīgas brīvēstas flote” velkoņiem un kavētu privāto velkoņu kompāniju iespējas strādāt ostā.

Pārrunu process – alternatīvs rīks efektīvai strīdu risināšanai

Pērn **trījos gadījumos** Konkurences padome uzņēmumu strīdus palīdzēja atrisināt pārrunu ceļā, tā efektīvi **novēŗšot kaitējumu bez formālas, ilgstošas izpētes lietas** rosināšanas.

Tā SIA „Dobeles namsaimnieks” mainīja noteikumus par ūdens skaitītāju uzstādīšanu, nodrošinot iespēju privātajiem uzņēmējiem piedāvāt savus pakalpojumus. Pēc sarunu noslēgšanas ar Konkurences padomi SIA „ŪDEKA” izstrādāja jaunus līguma projektus par ūdenssaimniecības pakalpojumiem, tā novēŗšot nevienlīdzīgus konkurences apstākļus ūdens skaitītāju un to plombu uzstādīšanas tirgū Ventspilī. Savukārt atkritumu apsaimniekotājs SIA „Eco Baltia vide” mainīja pakalpojumu nosacījumus, jo to neskaidrā formulējuma dēļ klienti līdz ar pamatpakalpojuma līgumu bija noslēguši vienošanos par papildpakalpojumiem, bet nebija izpratuši, ka par šiem papildpakalpojumiem būs jāmaksā katru mēnesi neatkarīgi no tā, vai tie tiek izmantoti.

Jebkurš patērētājs un uzņēmums, kas cietis no konkurences tiesību pārkāpuma, ir tiesīgs no pārkāpēja saņemt zaudējumu atlīdzību

Pirms **14**
darījumiem uzņēmumi konsultējās
ar iestādi, kā precīzāk sagatavot
apvienošanās ziņojumu

APVIENOŠANĀS UN PAŽINOTAS VIENOŠĀNĀS

Mazākie apvienojas, lai konkurētu ar lielajiem

Pērn Konkurences padome izvērtēja **20 apvienošanās un vēl trīs paziņotas sadarbības vienošanās**. Tādējādi kopumā iestādes lēmumi ietekmēja konkurences attīstību 18 nozarēs vairāk nekā 2,1 miljarda eiro lielā tautsaimniecības segmentā.

2015. gadā turpinājās jau 2014. gadā novērotā tendence, kad visvairāk apvienošanās un atļautu vienošanās notika starp nelielajiem degvielas mazumtirgotājiem, tā veidojot spēcīgāku konkurenci tirgus līderiem plašākā teritorijā. Tāpat bieži apvienošanās notikusi starp pārtikas ražotājiem.

Nosacījums darījumam – jauna uzņēmuma izveide

Gadījumos, kad apvienošanās var radīt kaitējumu konkurencei, Konkurences padome var noteikt saistošus noteikumus, kas šo kaitējumu novērš. Nosacījumi var ietekmēt uzņēmumu uzvedību, piemēram, sadarbību ar piegādātājiem, cenu izmaiņas vai atlaižu politiku. Tāpat ir iespējami nosacījumi, kas attiecas uz uzņēmumu struktūras maiņu vai sadalīšanu.

2015. gadā, atļaujot SIA „Vides investīcijas”, SIA „ZMK investīcijas” un SIA „Vides pakalpojumu grupa” apvienošanās, **Konkurences padome pirmo reizi iestādes praksē paredzēja struktūras maiņas nosacījumu**, liekot reorganizācijas ceļā nodalīt un nodot citiem īpašniekiem biznesa daļu, kas aptver sadzīves atkritumu savākšanu. Pildot šo nosacījumu, tika izveidots, nodots jauniem īpašniekiem un veiksmīgi uzsāka darbību jauns atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums – SIA “Pilsētvides serviss”.

TIRGUS UZRAUDZĪBAS

Priekšnoteikumi konkurences attīstībai elektroenerģijas tirgū mājāsaimniecībām

Pēc tirgus analīzes Konkurences padome elektroenerģijas tirgus atvēršanu konkurencei mājāsaimniecību segmentā kopumā novērtēja pozitīvi. Vienlaikus iestāde secināja, ka tirgus attīstībai ir nepieciešams, lai patērētāji aktīvi izmanto savas tiesības meklēt un izvēlēties labāko piedāvājumu. Tāpat, lai arī nav ierobežojumu jaunu uzņēmumu ienākšanai tirgū, **uzņēmēju vēlmi sākt tirgot elektroenerģiju mājāsaimniecībām var mazināt AS „Sadales tīkls” atrašanās dominējošā stāvokli un pārmērīgā sasaiste ar AS „Latvenergo”, kas šim vēsturiski lielākajam tirgotājam varētu radīt konkurences priekšrocības.**

Nesakārtotība apbedīšanas pakalpojumos

Apbedīšanas pakalpojumus iedzīvotāji izmanto emocionāli grūtā brīdī, kad visbiežāk nav iespēju izvērtēt vairākus piedāvājumus. Patērētāju interešu aizstāvībai uzsāktajā tirgus uzraudzībā Konkurences padome konstatēja, ka konkurenci kropļo patērētāju neinformēšana par pakalpojuma izmaksām, apbedītāju pārmērīgā sasaiste ar slimnīcām, pašvaldību veidotu uzņēmumu darbība, daudzu apbedītāju izvairīšanās no nodokļu nomaksas un citas nepilnības. Sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu un Patērētāju tiesību aizsardzības centru Konkurences padome **iniciēja apbedīšanas pakalpojumu regulējuma izstrādi un patērētāju informēšanu.**

LMT un Lattelecom apvienošanas riski

Aktualizējoties diskusijām par uzņēmumu apvienošanu, Konkurences padome **veica darījuma priekšizpēti un informēja par būtiskajiem riskiem.** Galvenās bažas rada šo uzņēmumu potenciālās un jau esošās konkurences likvidēšana interneta tirgus mājāsaimniecību segmentā. Tāpat varētu tikt deformēta mobilo sakaru pakalpojumu tirgus struktūra, ar pakalpojumu kompleksa izveidi piešķirot vienam operatoram būtiskas priekšrocības un izveidojot praktiski nepārvaramu barjeru attīstībai citiem operatoriem. Pastāv arī risks, ka *Lattelecom* sadarbības nosacījumos var diskriminēt citus operatorus, salīdzinot ar *LMT*.

2015. gadā Konkurences
padome kopumā izpētīja

18 tirgus

TIESVEDĪBAS PAR KONKURENCES PADOMES LĒMUMIEM

Tiesu spriedumi – valstij labvēlīgi

Pērn tika **izbeigtas 16 tiesvedības** par pārsūdzētiem Konkurences padomes lēmumiem. 15 gadījumos tiesa atstāja spēkā Konkurences padomes lemto, atzīstot to par pareizu un pamatotu. Vienā gadījumā tiesvedība tika izbeigta un Konkurences padomes lēmums stājās spēkā pēc administratīvā līguma noslēgšanas ar uzņēmumu.

Viens no būtiskākajiem gada lēmumiem: 2015. gada rudenī ar Augstākās tiesas spriedumu par pamatotu tika atzīts Konkurences padomes lēmums sodīt SIA „Austrumu Energoceļnieks” – vienu no 26 energobūvniekiem, kuri bija aizliegti vienojušies par dalību kopumā vairāk nekā 300 iepirkumos.

Izlīgumi ātrākai taisnīguma atjaunošanai

2015. gadā Konkurences padome **pirmo reizi noslēdza izlīgumus** ar likumu pārkāpušiem uzņēmumiem **lietas izpētes gaitā vai pat pirms lietas ierosināšanas**.

Līdz šim izlīgumi – administratīvie līgumi – tika slēgti tikai tad, kad Konkurences padomes lēmums bija pārsūdzēts tiesā. Izlīgumi ļauj taupīt iestādes un tiesu resursus un paātrināt soda nomaksu. Savukārt uzņēmumiem parasti tiek samazināts naudas sods. Priekšnosacījums izlīgumam ir atbildības pārkāpumā atzīšana.

Pēc izlīguma Konkurences padomes lēmums stājās spēkā. Pērn izlīgums lietas izpētes gaitā tika noslēgts ar Rīgas Brīvdostas pārvaldi, kas apņēmas nomaksāt sodu un atjaunot velkoņu konkurenci ostā. Savukārt vēl pirms oficiālas lietas ierosināšanas izlīgums tika noslēgts ar degvielas tirgotājiem, kas nebija savlaicīgi paziņojuši par apvienošanos.

Konkurences padomes
lēmumi un saistītie tiesu
spriedumi atrodami
www.kp.gov.lv

IZMAINAS KONKŪRENCES TIESĪBU REGULĒJUMĀ

Top labāks Konkurences likums

2015. gadā noslēdzās vairāk nekā trīs gadus ilgušais **darbs pie Konkurences likuma modernizēšanas** un Saeimai izskatīšanai tika nodots likuma grozījumu projekts. Grozījumi tika izstrādāti, ņemot vērā OECD ieteikumus un konkurences tiesību piemērošanas labāko praksi.

Likuma grozījumu projekts paredz plašāku iecietības programmas izmantojumu, precīzāk definē izmeklēšanas pilnvaras Konkurences padomei, precīzē apvienošanās paziņošanas kritērijus un paredz valsts nodevu par apvienošanās izvērtēšanu, kā arī ietver citus jauninājumus.

Jauns mazumtirdzniecības regulējums

2015. gada maijā **Saeima pieņēma Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likumu**, kas, sākot ar 2016. gada 1. janvāri, aizstāj un precizē līdz šim Konkurences likumā noteikto dominējošā stāvokļa mazumtirdzniecībā ļaunprātīgas izmantošanas aizliegumu.

Jaunais likums definē mazumtirgotājiem godīgas sadarbības principus ar pārtikas preču piegādātājiem, nosakot, lai mazumtirgotājs nepārliek savus izdevumus uz piegādātāju, ņem vērā piegādātāja iespējas izpildīt pasūtījumu un tiesības saņemt samaksu, kā arī neietekmē piegādātāja sadarbību ar citiem uzņēmumiem. Atsevišķi regulēta arī nepārtikas mazumtirdzniecība.

Izstrādājot likumu un vadlīniju projektus, Konkurences padome konsultējas ar uzņēmēju

NVO

VALSTS UN PAŠVALDĪBU IETEKME UZ KONKURENCI

Ierobežos nepamatotu valsts un pašvaldību biznesu radīšanu

Valsts un pašvaldību uzņēmumi nereti savā darbībā izmanto administratīvo resursu sniegtās priekšrocības, kuru nav privātajiem konkurentiem. Turklāt saskaņā ar *in-house* principu valsts un pašvaldības var izmantot savus uzņēmumus, nerīkojot publisku iepirkumu. Tādējādi pastāv liels risks, ka šādi uzņēmumi kropļos tirgu un diskriminēs privāto biznesu.

2015. gadā Konkurences padome norādīja uz kaitējumu, ko tirgum nodara pašvaldību atkritumu apsaimniekotāju pieaugošā dominance un tirgu noslēgšana konkurencei, pašvaldību avižu izdošana un to darbība reklāmas tirgū, obligāto veselības pārbažu organizēšana tikai pašvaldības veselības iestādēs, nodokļu priekšrocību piešķiršana publisko izklaides pasākumu rīkotājiem un citiem konkurences neitralitātes ignorēšanas gadījumiem.

Lai ierobežotu jaunu valsts vai pašvaldību uzņēmumu izeidi tirgos, kur jau veiksmīgi darbojas privātie, pēc Konkurences padomes rosinājuma **2015. gadā Valsts pārvaldes iekārtas likumā tika iestrādāts jauns nosacījums**. Tas paredz, ka pirms jauna biznesa uzsākšanas vai esošā paplašināšanas publiskai iestādei jākonsultējas ar Konkurences padomi un uzņēmēju asociācijām.

Foto: Anita Austvika

Konkurences padomes priekšsēdētāja S. Ābrama:

“Ja uzņēmējiem ir jākonkurē vienlīdzīgi, tad arī valsts nevar atļauties dot sev atlaides”

Likumi un noteikumi, kas kaitē konkurencei

Pērn Konkurences padome 14 gadījumos norādīja uz kaitējumu, ko konkurencei var radīt normatīvais regulējums.

Pēc iestādes atzinuma Saeimā netika pieņemti grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā, kas **diskriminētu privātos koncertu un citu izklaides pasākumu rīkotājus**.

Savukārt par spīti Konkurences padomes negatīvam atzinumam tika pieņemti grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā, vēl vairāk samazinot privāto uzņēmumu iespējas darboties šai biznesā un veicinot pašvaldības apsaimniekotāju monopolizāciju. Tāpat Rīgā, ignorējot Konkurences padomes iebildumus, tika pieņemti noteikumi, kas, nosakot jaunu nodevu par iebraukšanu Vecrīgā, rada papildu administratīvo barjeru, turklāt diskriminē mazākos taksometru pārvadātājus.

Lai normatīvie akti neierobežotu konkurenci, pērn Konkurences padome izdeva **vadlīnijas valsts un pašvaldību lēmumu pieņēmējiem**. Vienlaikus iestāde apzinās, ka vadlīnijas palīdz uzlabot zināšanas un izpratni, bet nenovērš ļaunprātīgu rīcību, tāpēc Latvijā ir nepieciešams konkurences regulējums, kas nepieļautu valsts un pašvaldību izraisītus konkurences kropļojumus.

STARPTAUTISKA DARBĪBA

Konkurences padomei – atzinīgs starptautiskais novērtējums

Vērtējot Latvijas gatavību pievienoties OECD Konkurences komitejai, organizācija pērn izvērtēja Latvijas konkurences politiku un Konkurences padomes darbu. OECD **atzina Konkurences padomi par profesionālu un efektīvu institūciju** konkurences politikas ieviešanā un labākās starptautiskās prakses pārņemšanā, taču aicināja valsti stiprināt iestādes neatkarību un resursus.

Pērn pirmo reizi Konkurences padome tika iekļauta prestižajā *Global Competition Review* pasaules vadošo konkurences iestāžu reitingā, saņemot augsto trīs zvaigžņu novērtējumu. No apmēram 140 pasaules konkurences iestādēm reitingā tiek iekļautas 36, kas atzītas par vadošajām savu darba rezultātu un organizācijas efektivitātes dēļ.

Rīgā notiek starptautiskas konferences

Konkurences padome sadarbībā ar Ekonomikas ministriju Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības padomē ietvaros organizēja Eiropas Konkurences dienas **konferenci, kas pulcēja 170 dalībniekus** – pasaules vadošos konkurences tiesību ekspertus, ES konkurences uzraudzības iestāžu, Latvijas uzņēmēju, NVO un valsts pārvaldes iestāžu pārstāvjus, kā arī tiesnešus un konkurences tiesību juristus.

Konferenci atklāja EK konkurences komisāre Margrēte Vestāgere. Klātesošos uzrunāja profesori Elisone Džonsa (*Alison Jones*), Eleanora M. Foksa (*Eleanor M. Fox*), Viljams E. Kovačičs (*William E. Kovacic*), V. Maikls Krāmers (*W. Michael Kramer, JD, CFE*) un citi pasaulē vadošie konkurences tiesību pētnieki.

Tāpat šogad Rīgā Konkurences padome rotācijas kārtībā organizēja XII ikgadējo Baltijas valstu konkurences konferenci, kurā tikās speciālisti no Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, kā arī Somijas, Zviedrijas, Polijas, Austrijas un Vācijas konkurences iestādēm.

Foto: Dace Karuselis

Starptautiskais izdevums *Global Competition Review* par Konkurences padomi: **“Iespējams, labākais konkurences uzraugs reģionā”**

Latvijas rakstošie mediji Konkurences
padomi gada laikā minējuši

1416 publikācijās

KOMUNIKĀCIJA UN SADARBĪBA

Jauni palīgmateriāli darbam ar konkurences tiesībām

2015. gadā Konkurences padome izstrādāja **rekordlielu vadlīniju skaitu** – kopumā sešas.

Uzņēmumu rīcībā nodotas vadlīnijas par to, kā pareizi sagatavot apvienošanās ziņojumus. Tāpat vadlīnijās skaidrots, kad telpu noma tiek uzskatīta par apvienošanos, definēti mutvārdu uzklausišanas principi, skaidrots, kā tiks piemērots jaunais mazumtirdzniecības regulējums. Lietu prioritizācijas stratēģijā Konkurences padome uzņēmumiem un sabiedrībai kopumā skaidro, kā iestāde nosaka prioritāri pētāmos jautājumus, kam tiek atvēlēti tās resursi.

Savukārt **vadlīnijās valsts un pašvaldību lēmumu pieņēmējiem** Konkurences padome skaidro, kā pieņemt tādas lēmumus, kas nerada nepamatotus konkurences ierobežojumus.

Mēs mācām

Pērn Konkurences padomes darbinieki apmācīja uzņēmumus, to asociācijas un biedrības, skaidrojot, kā nepārkāpt likumu un kā aizstāvēt savas tiesības, ja likumu pārkāpj citi. Šādas apmācības ir bezmaksas, un **asociācijas, kas vēlas izglītēt savus biedrus, var tām pieteikties Konkurences padomē.**

Konkurences padomes darbinieki ar vieslekcijām Latvijas augstskolās uzrunā arī topošos uzņēmējus. Tāpat iestādes lektori strādā ar publisko iepirkumu rīkotājiem, mācot viņiem atpazīt karteļu pazīmes. Šī sadarbība ir izrādījusies īpaši auglīga, jo pērn ir dubultojies no iepirkumu rīkotājiem saņemto iesniegumu skaits par iespējamajiem karteļiem.

Īpašs formāts izveidots sadarbībai ar advokātu birojiem. Tā pērn jau trešo reizi Konkurences padome organizēja **Juristu forumu**, kurā konkurences eksperti un juristi, kas citkārt tiekas formālu lietu ietvaros, pārrunāja konkurences tiesību piemērošanas aktualitātes, kā arī atklātā sarunā meklēja risinājumus pastāvošajiem problēmjautājumiem.

IESTĀDES PĀRVALDĪBA

Efektīvākas darba metodes

Savus resursus Konkurences padome primāri izmanto smagāko konkurences tiesību pārkāpumu atklāšanai un novēršanai, aizsargājot plašas sabiedrības intereses. Tomēr arī nelieli pārkāpumi veido konkurences vidi un ir būtiski tajos iesaistītajiem uzņēmumiem, tāpēc to risināšanai Konkurences padome izmanto alternatīvas, bet ne mazāk preventīvas metodes – brīdinājumus un pārrunas.

Pagājušā gada laikā iestāde **29 uzņēmumiem izteica brīdinājumus** par iespējamu iesaisti kopumā **11 aizliegta vienošanos epizodēs**. Brīdinājumus, neuzsākot formālu izmeklēšanu, Konkurences padome izsaka, ja iespējamais pārkāpums ir neliels, nav bijis atkārtots un uzņēmums apņemas to neatkārtot, kā arī iestādes resursi, kas nepieciešami pārkāpuma izmeklēšanai, var pārsniegt sabiedrības ieguvumu. Savukārt pārrunu procedūras ceļā tiek risināti mazāki dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas gadījumi.

Vairāk ekonomikas

2015. gadā Konkurences padome **izveidoja Ekonomiskās analīzes nodaļu**. Jaunā struktūrvienība ir būtisks solis, lai stiprinātu un padziļinātu ekonomisko un ekonometrisku analīzi iestādes izpētēs un sāktu izmantot tā dēvēto “karteļu skrīninga metodi” pārkāpumu atklāšanai. Līdztekus aktīvai iesaistei izmeklēšanās un tirgus uzraudzībā viens no pirmajiem jaunās nodaļas darbiem bija aprēķināt, kādu ieguvumu Latvijas sabiedrībai dod Konkurences padomes darbs. Ekonomisti aplēsa ietaupījumu, kas rodas, jo sabiedrība nepārmaksā to pārkāpumu dēļ, kurus novērsusi Konkurences padome, un aprēķināja, ka katrs viens eiro iestādes budžetā ir devis sabiedrībai 52 eiro lielu ieguvumu.

Konkurences padomes darbinieki sagatavoja un saviem kolēģiem nolasīja lekciju kursus par

8 tēmām

2016. GADA PRIORITĀTES UN UZDEVUMI

Saskaņā ar darbības stratēģiju Konkurences padome savu darbību fokusē trijos pamatvirzienos:

- ▶ smagāko pārkāpumu, pirmām kārtām karteļu un dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, atklāšana un pārkāpēju barga sodīšana;
- ▶ godīgas konkurences idejas veicināšana sabiedrībā, īpaši publisko personu vidū, tā sekmējot vienādus spēles nosacījumus visiem tirgus dalībniekiem;
- ▶ iestādes rīcības spējas stiprināšana un konkurences aizsardzības procesu efektīva vadība.

2016. gadā iestāde īpaši pievērsīsies sekojošām aktualitātēm:

- 1** Brīdinājumi un pārrunas – risinājumi efektīvai mazāk smagu pārkāpumu novēršanai.
- 2** Latvijas un ES budžeta līdzekļu aizsardzība, apkarojot Latvijā izplatītāko pārkāpumu – karteļu iepirkumos.
- 3** Atbildīga apvienošanās uzraudzība – pirmsapvienošanās konsultācijas uzņēmumu ērtībai, ātra un klientorientēta ziņojumu izskatīšana.
- 4** Padziļinātas tirgus uzraudzības – konkurences, tirgus attīstības tendenču un barjeru uzņēmējdarbības uzsākšanai analīze Latvijas patērētājiem un tautsaimniecībai svarīgākajās nozarēs.
- 5** Zināšanas, kas aizsargā – semināri uzņēmumiem, asociācijām, studentiem un valsts un pašvaldību iestādēm.
- 6** Normatīvo bāzes stiprināšana, izstrādājot noteikumus Konkurences likuma grozījumu ieviešanai un vadlīnijas par uzņēmumiem būtiskām tēmām.
- 7** Iestādes darbības uzlabošana, integrējot darbā projektu un kvalitātes vadības metodes un maksimāli izmantojot mūsdienu tehnoloģiju sniegtās iespējas.

Uzziņa un saziņa

- ▶ ātri – **@KPgovLV** par jaunumiem īsumā
- ▶ detalizēti – **www.kp.gov.lv** iepazīstoties ar iestādes lēmumiem, vadlīnijām, skaidrojumiem un citi materiāliem
- ▶ personīgi – piesakot bezmaksas semināru savā asociācijā, uzņēmumā vai pašvaldībā
- ▶ anonīmi – ziņojot par pārkāpumiem **www.kp.gov.lv**
- ▶ klasiski – uzdodot jautājumus telefoniski (**67282865**) vai elektroniski (**konkurence@kp.gov.lv**)